

Az egyesület választmánya nevében most Csáky László gróf elnök és Emich Gusztáv alelnök felhívat intéztek a hazai virág- és kertkedvelő közönséghez. Teljes bizalommal fordul az egyesület a haza virágkedvelő és kertkedvelő közönségéhez, különösen fapapjaihoz és nagybirtokosaihoz, a kik a hazai kertészetet nagyobb kertek főtartásával fejlesztik, kérve őket, hogy a kiállításhoz résztvételükkel, mutassák meg, hogy a egyszerű példát, melyet József főherceg margitszigeti, acesuthi és fümei kertjeivel adott, ők is követik, ők is tudnak a hazai kertészetért lelkesedni, hogy annak fejlődését előmozdítsák. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület a védnöki és az állami érmeiken kívül egyesületi érmeiket is tűz ki a kiállításhoz. Bővebb felvilágosításokkal az egyesület titkársága szolgál, Budapest, koronaherczeg-utca 16. sz. a.

Királyné, mint lapszerkesztő. Említettük már, hogy **Mária Henriette** belga királyné pártfogása mellett folyóirat jelenik meg Brüsszelben, melybe a királyné álnév alatt maga is ír néha s az idén a tizenöt éves Klementina hercegnő először közölt benne egy kis tárczacikket. Most azt írják Brüsszelből, hogy Henriette királyné ezt a folyóiratot *«La Jeune Fille»* (A fiatal leány) címmel állandósítja s a lap ezentúl minden hónapban meg fog jenni. Magától értet, hogy ez a «vallalat» nincs kitve a megbukás veszélyének, mert nem alapszik nyereszkesedésen, egyébiránt a tartalma oly jeles, hogy mindenki csak örömmel veheti kezébe. Henriette királyné, a ki szenvedélyes színházlátogató, a fölfüggetlen kívül a színházi rovatot is maga vezeti a folyóiratban. Erről levén szó, a minap az udvarnál a királyné mosolyogva megjegyezte, hogy ily körülmények közt joga lenne szabadjegyet követelni a színházak igazgatóitól. A szerkesztőség, a mint látszik, nagyon előkelően lesz összeállítva, mert *Carmen Sylvé*, a román királynét, «szerződtette» belga kollégája s kötelezte arra, hogy minden száma egy verset küldjön be. *Stefánia* trónörökösnével most folynak az alkudozások arra nézve, hogy rajzokat küldjön a szemle számára s *Mária Valéria* főhercegnővel is ugy áll a dolog, hogy bizonyosan belép a munkatársak díszes sorába.

A bibliafordító sírja. **Károli Gáspár**, a híres magyar bibliafordító hamvai 300 estendő óta a gönczi (Abaujm.) temetőben pihennek. Radácsi György sárospataki ref. theológiai tanár, a «Sárospataki Lapok» szerkesztője, most mozgalmat akar indítani a magyar protestánsok körében, hogy Károli Gáspárnak közadakozásból méltó sírlelkét emeljenek.

Előfizetési feltételeink:

A Vasárnapi Ujság egész évre félre negyedszorosra 8.— frt 4.— frt 2.—
A Világkrónikával együtt 10.— frt 5.— frt 2.50
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok 12.— frt 6.— frt 3.—
A Világkrónikával együtt 14.— frt 7.— frt 3.50
Csupán a Politikai Ujdonságok 6.— frt 3.— frt 1.50
A Világkrónikával együtt 8.— frt 4.— frt 2.—

A Világkrónikát a «Vasárnapi Ujság» vagy «Pol. Ujdonságok» előfizetői évről-évre 50 kr., félévre 1 frt, egész évre 3 frt díj beküldése mellett rendelhetik meg.

Az előfizetéseket a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadóhivatalába, Budapest, egyetem-utca 4., küldendők. — Egyes előfizetéseket legegyszerűbben postautalvány által eszközölhetők, melyre bérmentesítésül csak egy darab öt krajczáros bélyeg szükséges.

Uj előfizetőink sziveskedjenek megrendelésüknél nevüket, lakhelyüket, valamint az utolsó postát világosan és olvashatólag kiírni. — Régi előfizetőink legegyszerűbben ugy járnak el, ha czimszalagjaikból, melyek alatt lapjaikat kapják, egyet a postautalvány szélére fóragasztva, beküldenek a kiadó-hivatalnak. — Külföldi előfizetésekre kérjük a postailag meghatározott viteldíjat is csatolni. — Gyűjtőkönyvek tiz előfizetett példány után egy tisztelet-példányt nyál szolgálnak.

HALÁLOZÁSOK.

SZITÁNYI BERNÁT a vág-besztercei kerület országgyűlési képviselője, a kormánypárt tagja elhunyt 74 éves korában. Inkább a magán körökben, mint a ház ülésében vitt szerepet és szerzett köztisztelést. Fiaitól éveiben Hontmegyét szolgálta, melynek

1849-ben alispánja is volt. A szabadságharc után soká külföldön tartózkodott. 1861 óta állandóan Tencsényi megye vág-besztercei kerületét képviselte.

OKRÓSS BALINT, a tud. akadémia levelező tagja, királyi közjegyző, meghalt Budapestén élete 60-ik évében, hosszas betegeskedés után. A szakmájába vonatkozó szakmunkáit mellett szépírói munkákat is írt. «Czinka Panna» című népszimfivét pár hó előtt adták elő a kolozsvári színpadon. A magyar tudományos akadémia a jogirodalom terén kifejtett munkássága elismerésül 1868-ban választotta meg levelező tagjainak sorába. Ő alapította meg a «Jogtudományi Közlöny»-t s buzgó dolgozó társa volt a «Jogtudományi Szemle» című havi folyóiratnak is. Az osztrák polgári törvénykönyvhöz írt kommentárja ma is közkezen forog, magyar magánjoga, melyet az 1848-iki törvényhozás és az osztrák birói értekezlet nyomán írt, négy kiadást ért már.

GR. LAZÁR MIKLÓS történetíró, ki főleg az erdélyi részekre vonatkozó adatokat gyűjtötte és dolgozta föl, 70 éves korában meghalt. Művei: «A gróf Lázárcsalád», Kolozsvár, 1858. «Székely ispánok és alispánok», 1881. A Századokban (1887—1888.) «Erdély főispánjai» ezimen az 1540—1711 közt élt főispánok életrajzeit közlé. Kéziratban hagyott hátra egy kész becses művet «A székely székrek főkapitányai» ezimen, továbbá tömérdek jegyzetet, melyek becses genealógiai és historiai adatokat tartalmaznak. Az elhunyt gróf főkérmányszéki hivatalnok volt a szabadságharcig, mikor nemzetőr-főhadnagy lett. Az újabb időben a közélet terén keveset szerepelt, ki zárólag tudományos kutatással foglalkozván.

Elhunytak még a közelebbi napokban: **UZOMI BÉLDI GREGELT**, Aranyosszék és Maros-Torda megyék volt főispánja, a magyar-román határigazító bizottság elnöke, hetvenkét éves korában, Kolozsvárt, és **VÖRÖSMARTON** temették el. — **MIHÓK SÁNDOR**, a kereskedelmi miniszterium levéltári igazgatója, kinek nevét szélesebb körökben ismerték, mint egy nagy gondallal összeállított évkönyvnek, a «Magyar Compass»-nak szerkesztőjét, ötvenkét éves korában Budapestén; — ugyanitt **MURIN BEZ**, volt török főköznuls holttestét Konstaninápolyba szállították; — id. **GRECSÁK KÁROLY**, Grecsák Károly országgy. képviselő és lapszerkesztő édes atyja, 61 éves korában mult évi, **MOSSONYI ANTAL**, a nemz. muz. könyvtárának laboránsa, pontos tisztviselő; id. **TOMKA KÁLMÁN**, a Zay és Pálffy János-féle grófi uradalmak nyug. felügyelője, 70 éves korában. — **SZANDTNER GUSZTÁV**, jeles gazda, ki minden kiállításon kitüntetésekert nyert mintagazdaságának terményeivel, 58 éves, Nyitra megyében. — **TARNAI KÁROLY** ügyvéd, ki Jászberényben tekintélyes szerepet töltött be, 46 éves. — **HAMOS LAJOS**, a gömörmezei közélet egyik tevékeny tagja, 75 éves, Berzétén. — **DR. BINDER KÁROLY** orvos, Szent-Agotán. — **SANTHA ISTVÁN**, plébános Szobatinén. — **APACS ANDRÁS** lelkész, 63 éves, Görcsönben. — **ZAGONI ALBU ENDRE** lelkész, Kis-Borostyán. — **GULÁCSI EGYED** földbirtoos, az iskolaügy előmozdítója, Szobráncon. — **TULOK JÁNOS** királyi járásbiró, Tulok Benő országgyűlési képviselő édes atyja, Szobathelyt. — **HOLLÓSI ISTVÁN**, volt lippai főszolgabíró, Buziáson. — **TATROSSY FERENCZ**, 73 éves korában, végelgyengülés következtében Deésen. — **KASZÁSI SZABÓ ANDOR**, m. kir. honvéd-százados kezelőtiszt, 54 éves korában Gyulán. — **HORVÁTH MÓRICZ** földbirtoos és nógrádmegyei bizottsági tag, 73 éves, Váczott. — **PAITS TRYDAR**, a komáromi görög keleti egyházközség tanítója, 84 éves korában.

— **BOGÁCS BERTALAN**, kir. postaigazgatósi tiszt, 57 éves, N.-Szebenben. — **SCHWEINITZER JÓZSEF** pénzügyigazgatósi nyug. hivatalnok, 82 éves, Temesvárt. — **PÖLTENBERG GUIDO**, Poltenberg Ernő néhai honvéd tábornok és aradi vértanu fia, a család utolsó férfi-tagja, 42 éves korában, Budapestén. — **SORSICH FERENCZ**, fővárosi ügyvéd, 69 éves. — **SCHNEIDER JÓZSEF**, a nagyvárad kereshedői kar egyik becsült tagja.

FLUCK JÁNOSNÉ, szül. Rauschmann Janka asszony, Fluck János nyug. miniszteri tanácsos neje, Budán, élete 72-dik évében. — **ÖZV. VÁCHY LAJOSNÉ** szül. Schmidt Hermin, a fővárosi Lipótváros egyik tekintélyes fűszerkereshedésének tulajdonosa, 57 éves. — **ÖZV. BRÓZIK ENGELBERTNÉ** szül. Bauer Francziska asszony, élete 72-ik évében, Brózik Engelbert kir. telekkönyvvizetők és Brózik Károly budai főreáliskola-i tanár édes anyja, M.-Szigeten. — **BARLÁN JÁNOSNÉ** szül. Stanilla Anasztázia, Barján Atanáz fővárosi ügyvéd édes anyja, 67 éves, Lippán. — **SZOLLÁR MÁTYÁS**, szül. Való Erzsébet, Sztollár István fővárosi tanító édes anyja, 74 éves, Váczott. — **ÖZV. PATASITS JÁNOSNÉ** szül. Schmidt Anna élete 63-dik évében Budapestén. — **DR. GLÜCK MRKSÁNÉ** szül. Sagar Amália, oryos neje, Mező-Kövesden. — **BAGDI JÁNOSNÉ**, szül. Onodi Mária, ref. lelkész neje, 30 éves, Gáborjánban.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Vezprém. J. J. A szép verset köszönettel vettük. **D. J.** E heti számunkra már későn érkezett, s így jövő hétre kellett halasztanunk az ismertetést. **Rachel.** Bajas dolog oly tárgyat, melyből egyszer a legjobbat oly művészt mint Arany János alkotta meg, újra fölvenni! Csak egyenlő erővel lehet versenyre szállani. Drámaírók nem próbálkoznak a Macbeth, Othello vagy Hamlet tárgyával. Ez a Rachel elég tisz-

tesleges darab volna — ha nem volna olyan elődje! Így jobb abbahagyni.

Rövidruhás lányka. Csinos, a gondolat is, kivételben is — bár ez utóbbi még némi simítást eltűr. Sort kerítünk rá.

U. K. beküldött verse (1811) birhat némi (bár az igazat megvallva nem nagy) irodalomtörténeti érdekkel, de irodalmi értékkel ma már egyáltalán nem. Azért mi nem is közöljük. Talán a «Figyelő» irodalomtörténeti közlöny vagy más, az ilyes forgácsokat szedegető és összegyűjtő vállalat közölheti.

Cs. Cs. (M. V.) Az a kisebb baj (bár az is baj), hogy a név ilyen «nem költői». Nagyobb az, hogy a vers is bizony gyengécskék. Nincs bennük sem erős gondolat, sem mélyebb érzés. Szóok, szóok, szóok. S még azok is hibásak néha. Pl. egyiknek a 2. sorában «be- lőled» ki és bár, «magadból» helyett. Mivel nem először találkozunk, megmondhatjuk, hogy e téren nem ígérhetünk valami határozottabb sikert műköltésnek.

Nem közölhető. Uj év. Az üldözött. — Szép szemek. Kávéházban. Ne dobd. Bírálok.

Kritikán alul. Búzavirág. — Menj el már, oh menj, Ó-Ev.

KÉPTALÁNYOK.

1.

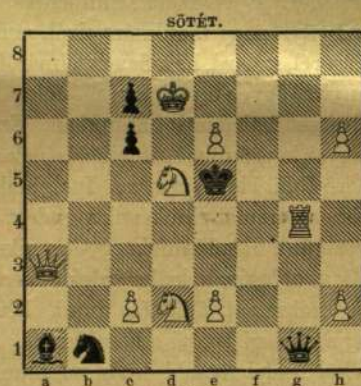
2.

A «Vasárnapi Ujság» mult évi 53-ik számában közölt képtalányok megfejtése: 1. *Öntudatlanul*. 2. *Fel- lesleges.*

SAKKJÁTÉK.

1527. számú feladvány. Feigl M.-től.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1520. számú feladvány megfejtése
Winter-Wood E. J.-től.

Megejtés.

Világos. Sötét. Világos. b. Sötét.
1. He4-g3... Kf4-e3 (a) 1. ... g4-f3:
2. Hg3-f1 + ... Ke3-f2 2. Fb4-d6 + ... K. t. sz.
3. Bh1-h2 mat. 3. Va8-a7-g8 mat.
1. ... Sötét.
2. Bh1-g1 + ... Kf4-g3 (b)
3. F. mat.

Helyesen fejtették meg: Budapestén: K. J. és F. H. — Andorí S. — Kovács J. — Az Erkel-sakk-társaság nevében: Exner K. — Miskolczon: Rudnyánszky Géza. — A pesti sakk-kör.

HETI-NAPTÁR, január hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Iractita
13.V. F 1 Vidor e. a.	F 1 Vidor	11 Jan. 1889.	11
14.H. Bódog vértanu	Bódog	2 Szilveszter	12
15.K. Pál remete	Mór	3 Malakiasz pr.	13
16.S. Marcell vt.	Marcell	4 70 apostol	14
17.C. Antal rem	Antal	5 Teopempt	15 Pák ü.
18.P. Pirosi a sz.	Piroska	6 Epiphania	16
19.S. Kanut vt.	Sára	7 Irtán k. sz. J.	17 Sab. J.

Holdváltásai: ♀ Holdtölte 17-én 6 óra 53 pk. regg.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. egyetem-ter 6. szám.)

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65
p. Met. — glatt und gemustert (circa 2500 versch. Farben und Dessins) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. und K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

3. SZÁM. 1889.

BUDAPEST. JANUÁR 20.

XXXVI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / fél évre ... 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt / fél évre ... 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 frt / fél évre ... 3 *
Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldíj is eszálendó

FUCHS GUSZTÁV.

1816—1888.

A közelet férfiai közül nem csak azok érdemnek az utókortól hálás megemlékezést, a kiknek homlokára a harcok terén, a politikai küzdelmek porondján, a tudományok és művészetek vagy nagy jelentőségű fölfedezések mezején szerzett érdemeikért a politika és művelődés-történet gémusza fon hervadhatatlan koszorut; de megérdemlik a kegyeletes megemlékezést azok is, a kik a békés, zajtalan, de ugy az egyesek, mint egész népek és nemzetek jólétének valódi alapját képező ermyedetlen munka mezején előljárva, a polgári foglalkozások sikeres ellátásában, a polgári kötelességek lelkiismeretes teljesítésében honfitársaiknak buzdító példa gyanánt mutathatók föl.

Ezek közé tartozott Budapest fővárosának az az érdemekben megöszült polgára, a ki egy folytonos munkában töltött, a kötelességek teljesítésének s a játékonyosság gyakorlatának szentelt hosszú élet után e napokban költözött örök nyugalomra, kísérvé nagyszámu barátainak, tisztelőinek őszinte gyászától s mindazok áldásától, a kik hasznos tevékenységének tanulá- lának.

Fuchs Gusztáv a Szepességéről Budapestre telepedett család ivadéka. 1816. július 21-én született, mint fia Fuchs Keresztély tekintélyes dohánygyárosnak. Iskoláit Budapestén kezdé, Löösen folytató s hazatérve, a filozófiai előadásokat a budapesti egyetemen hallgatá és pedig azon czelből, hogy irodalmi látkörű könyvkereshedőnek képezze ki magát. Ez elhatározása atyjának akarásával is találkozáván, sógorának, Kilian György akkori egyetemi könyvkereshedőnek üzletbe lépett. Közbejött körülmények azonban nem engedték a könyvtársi pályán maradnia. Az atyja által a negyvenes évek elején alapított s ma is köztisztelőben élő testvérátyja, Fuchs Rudolf által átvett és vezetett dohánygyár oly lendületet vett, hogy az üzlet vezetésében szükségessé vált az erő szaporítása s így Fuchs Gusztáv, mint társ, bátyja üzletbe lépett s ekkor indult meg a két testvér nagyobb tevékenység az anyagiak terén.

Csakhamar az egyesülés után, szövethkeve a Philipps-testvérek hollandi kereskedőkkel, megalapították a Fuchs-testvérek Magyarországnak első nagy szivargyárát, ugyamanz, mely a terézvárosi sip- és Kazincezy-utczák közötti nagy telken maig is fönnáll s melyet egész a monopolum

behozatalig a Fuchs-testvérek közösen vezettek. A dohánymonopolium behozatalakor ugy a dohányüzletet, mint a szivargyárát át kellén adniok, annak megváltásául jelentékeny összeggel kárpótoltattak s dohány-nagyföldszed is kap- tak. Fuchs Gusztáv akkor földbirtokot vásárolt Tolnamegyében s azon néhány évet visszavonultságban töltött, csupán a gazdálkodásnak élván.

De még az ötvenes években birtokát eladván, ismét Budapestre költözött s Heckenast Gusztávval, e tekintélyes nyomdászszal és könyvkiadóval s később a «Vasárnapi Ujság»-nak is kiadóival borüzletet nyitott, melylyel azonban 1866-ban fölhagyott.

Ekkor kezdett nagyobb mértékben foglalkozni a közügyekkel, különösen a fővárosnak s az itteni ágostai evangélikus egyháznak az ügyével, melyek körül elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki. Egész haláláig egyik legbuzgóbb tagja volt a törvényhatósági képviselőnek, melynek pénzügyi és gazdasági fontos bizottságaiban előkelő szerepet játszott. Őt bízták meg a legfontosabb kiküldetésekkel s bármilyen felelőséggel járó megbízatást megnyugvással tettek le az ő kezébe, mert tudni lehetett, hogy az övénel lelküsimeretesebb kezekbe nem tehetik.

Német levén ifjúkori nevelése, a bizottságokban eleinte nehezére esett magát kellőleg kife-

FUCHS GUSZTÁV. Hirsch Nelli rajza.

jenzie; de páratlan szorgalommal adván magát a magyar nyelvre, meglegő előhaladást tanusított benne s az utóbbi időkben már egész folyékonyan beszélt magyarul.

A fővárosi bizottság őt bizta meg az ellenőrzés gyakorlásával a közraktári nagy vállalatnál, mely a főváros támogatásával létesült s melynek esetleges jövedelmében a fővárosnak is része van.

A hajléktalanok menedékházának létesítésében is nevezetes része van az ő buzgóságának, mely egyébiránt minden alkalommal érvényesült, mi-helyt emberbaráti vagy kulturális czél kívánta a polgárok áldozatát. Nem egy jótékonyági intézetnek állott az élén s igazgatásában tevékeny részt vett s a maga részéről mindig készen állott anyagi támogatásával.

Nem kevesebb buzgalmat fejtett ki a buda-pesti ágostai evang. egyház anyagi ügyeinek vezetésében, mely egyháznak egyik fő gondnoka volt s új temploma fölépítési alapjához 5000 forintnyi adománnyal járult. Különösen érdeklődött az ifjuság nevelése iránt, mely czélra minden áldozatra készen állt.

De a művészetek is megtalálták benne a magok bőkezű pártolóját. Valamint Heekenast, egy ő is nagy kedvelője volt a műzenének s annak Budapesten egyik legzenialisabb művelője, a néhány évvel ez előtt elhunyt Volkman Róbert, benső barátai közé tartozott s hogy e kitünő zeneszerzőnek sírját ma hozzá méltó emlék jelölje, az különösen Fuchs Gusztáv áldozatkész- ségének és fáradozásának köszönhető.

Nem kevésbbé érdeklődött a festőművészet iránt is, melynek föllendülésében nagy öröme telt. A képzőművészeti társaságnak egyik első alapító tagja volt. Hazai művészeink sikerül- tebb termékei kész és műértő vásárlóra találtak benne s például a nemzeti muzeum képtára Székely Bertalannak azt a szép festményét, mely II. Lajos király holttestének föltalálá- sát ábrázolja, az ő áldozatkészégének kö- szönheti.

Az irodalom iránti érdeklődése egyebek közt az által nyert kifejezést, hogy részt vett a Franklin- társulat irodalmi intézet és könyvnyomda-rész- vénytársaságának alapításában s később ügyei vezetésében is mint a felügyelő bizottság egyik buzgó tagja.

Több részvénytársulatnak s a nyugati vasut- nak igazgató-tanácsában is működött.

A fővárosi közgyűléseken és az említett társu- latok ülésein a legfigyelmeesebb résztvevők kö- zött mindig ott lehetett látni a szép és rendkívüli intelligens arcu öreg urat — a legutóbbi hóna- pokig, midőn a súlyos kór ágyhoz szegte s decz. 12-én kiáltá életét.

A közügyekben, úgy a polgáriakban, mint egyháziakban való buzgó és lelkiismeretes részvé- tel, a jótékonyág gyakorlása s a művészetek pártolása jellemezte utolsó éveit a ritka tevé- kenységű férfinak, a ki tevékenységének önkényt választott köreiben, egész gondolkozásában, ma- gát illetőleg szerény életmódjában, szokásaiban s még kedvteléseiben is a valódi hasznos polgár- nak igazi megtestesülése volt s megérdemli, hogy kegyelet kísérje emlékét.

MEGJÖTT AZ ÉN KIOSINY FECSKÉM.

Megjött az én kicsi fecském, Hí párfával szép kettesekén... Ott repked az eresz alatt, Hol fészke áll, épen maradt.

Kis szive annak úgy örül, Vigan tekint meg körül... Nincs semmi híja, megvan az; Jó karban érte a tavasz.

Csevegve száll onnan felém, Közel, hogy majd elérhetem... Szárnyával is felém legyint: Nézd, itt vagyunk mi is megint!

Nagy messze földről érkezőnk, Tenger fekvő zúgón közénk... Zord szél, hóval fódott tetőn Állott élénk fenyegetőn.

De nem riasztja vissza már Hó, szél, se zúgó tenger-ár... Szállunk magas kék égbe fenn, Hol nap sugárik fényesen.

Ha rád viharzó tél borul, Várjon csak lelked jámborul... Kifujva mérgét elhal, az, És jön nyomába szép tavasz.

Ha utad itt lenn elszorul: Ne téj te vissza botorul... Magasba fel! A hit mutat A csüggedőnek más utat!

Mi tudjuk ezt — lisd, így van az, Egyszer csak eljön a tavasz... Fákön kihajt a száraz ág, És felleljük a szebb hazát!

DÖMÉNY JÓZSEF.

A ROSSZUL OSZTIZOTT TESTVÉREK.

ÉLETRÉP.

Írta: JÓKAI MÓR.

(Folytatás.)

— No akkor ezek a testvérek ugyan rosszul vannak megosztva, mondám én az öreg Groll- nak.

— Az még hagyján — szöjt az öreg, — hogy így esontban, húsban az egyiknek nagyon is sok, a másiknak nagyon is kevés jutott: de azután a fej dolgában még rosszabbul vannak megosz- tozva. Ez a hosszú égmészöl, a ki nem tudom, hogy hová akar felőni, már a harmadik esz- tendje, hogy az iskolába jár, s még most se tudja a nevé becületesen leírni; ez a kis vakares meg már minden mesét könyv nélkül tud, a mi csak az iskolakönyvekben van: egyszer elviszem magammal a színházba s ithon elmondja az anyjának az egész darabot szóról szóra. Ezt a nagyot meg ha a szomszédiba elküldöm, hogy hozza haza a kölesönként szénavonyogót, hát — rittig — elhozza helyette a szomszédasszony- nak a talkedli-sütőjét: már odáig elfelejti, hogy miért küldték.

Erre az Anna Midi is beleszólt a beszéde.

— Hiszen csak ne maradt volna ilyen kicsi. Nem volna nekem ennél kedvesebb fiam: mert ez úgy tudja még a gondolatomat is. De hát szégyenszemre ilyen maradt. Nem tudom én, ki babonázta meg? Talán átletették, mikor kicsiny volt. Próbáltam én ezzel már mindenfélet. Ken- yértészta beledagasztottam, úgy tettem a kemenczébe: azt mondták, ettől megváltozik a törpésége; de bizony csak nem nőtt ez meg a kenyérezesztőtől sem.

— Nem baj az, asszony, — vigasztalá az öreg. — Legalább kevesebb posztó kell neki a mándlihoz. Azért legény ez a talpán! Úgy el- hajtja a lovat, akár egy kocsis. Nem is ijed ez meg az árnyékától. Nincs az a nagy kutya, a kitől megrettenjen, ha rátamad: úgy meghaji- gálja kövel, hogy elszalad esze nélkül. Kérem! Télen a nagy kamasz fél magában az iskolába járni; ennek a kicsinek kell kísérem, s megint érte menni. Ez meg csak úgy futyol, meg dalol, mikor egyedül jár az erdőben.

— Mit használt ez mind? Söhajtozék a jó Anna Midi. — Azért mégsem lesz belőle ember-

nek való ember. Hiszen mikor négy éves volt, hát épen akkor halt meg a szegény Száli, a ko- mámasszony; maradt neki egy kis leánya: két esztendő. Azt én magamhoz vettem, azzal a gondolattal, hogy majd ha megnő a két gyerek, s arravaló lesz, hát összeházastom őket: ök ves- zik le rólunk öregekről a háztartás terhét. Sze- rette is egymást a két poronty. De már négy esztendő múlva a leány egy fejjel nagyobb volt a fiúnál. Ma meg már úgy néz ki, mikor egymás mellett mennek, mintha dajkája volna valami kis ölbeli babának, a kit járni tanit. Pedig azért most is nagyon szeretik ám egymást. De hát hogy lehessen arra még gondolni is? Uram bo- csáss! Hogy lehetne ennek valaki felesége?

Ez alatt a két testvér összekozódott. A hőrihorgas cseszernyét lopott a kosárból, a mit a törpe feleszedett.

— Te! Ne pákoszkodj! inté a törpe — mert pofonváglak!

— Te-e? monda emez málé-szájjal. — Te vágsz engem pofon? Leszálljak hozzád, hogy pofon üthess?

— De majd fölmegek én hozzád! S azzal olyan gyorsan, mint a hőresők, felugrott a nagy kamasznak a vállára, s olyan pofont adott neki, hogy csak úgy esattant. Mire az az öklét föl- emelte, már akkor távol volt tőle.

Erre a lusta fiú a lábával rugott nagyot a törpe felé. De ez sem volt rest: hirtelen meg- kapta a nagy gyereknek a kirugott lába fejét, s olyat rántott rajta, hogy egyszerre az ülő test- részére zuhant.

Akkor aztán ez is haragba jött: felszedte a tagjait a földről s elkezdte üldözni a testvérét hosszú lépésekkel. Az futott előle az apró lábacs- káival, szaporán mint az egér; de a nagy kamasz mégis csak utolérté, ha egyszer nekivetemedett: mikor aztán azt látta a törpe, hogy a másik neki- szoritja a sárgarépa-ágyanak (atyjuk, anyjuk kia- bált rájuk: »rá ne gázoljatok a répára!«), akkor egyszerre lekuporodott a földre, s a belebőtlő gyerekek keresztül bukkott rajta hasra. A másik Perezben már a törpe a nyakán ült az elhasalt fiúnak, s két marokkal megragadva annak az üstökét, beleverte neki az orrát a sárgaré- pába.

A hosszú gyerek nem szégyelt bömbölni. Ká- romkodni már tudott, szídtá az apja-anyja lelkét a törpének s fenyegette, hogy megöli.

Ez meg gyorsan felmászott előle egy fiatal dió- fára, oda a hosszú nem tudott felmászni: csak úgy rázta a fát derekánál fogva dühösen; de nem bírta róla lerázni.

Utoljára az úrvaleány járult közbe, esititgatva a nagy fiút, s egy darab vajjas kenyérrel kiengesz- telve a haragját.

De a kamasz még akkor is, mikor a szíja tele volt, egyre fenyegetőzött: »Megállj, törpe! Nőjek csak meg! Legyek csak nagy legény! Majd eszedbe juttatom ezt.»

Ezalatt elkészült az ozsonna: mind hozzá ü- tünk. Az asszony és a fogadott lány felszolgáltak, a gazda a tehének, ökrök után látott: a hosszú gyereket leültették a diófa alá, hogy tanulja a lezékét, s tehetett hallani a keserves bíflásását a hármas kis tükörből: »ne-fir-kálj-há-zak-fa-lá- ra-sem-ke-ri-tés-ol-da-lá-ra«; bizonyosan nem ér- tett belőle semmit.

A kis törpe meg azzal mulattatott bennünket, hogy elprodukálta, a mit eltanult a minap lát- tott szindarabból. Schiller »Haramiái« volt a színmű. De én soha életemben remekebbül nem láttam Moor Károlyt és Moor Ferenczet egy és ugyanazon színésztlől eljátszani, mint a hogy ez a kis máknyi makk ember adta.

Hisz ebben egy nagy színész veszett el! — De hátha nem is veszett el?

(Folyt. köv.)

A »CZÚG« BOLONDJA.

Elbeszélés a kaszárnya-életből.

Írta

KACZJÁNY GEZA.

I.

A század fárdatan vonult be a gyakorlatokról. Sűrű jégeső kopogása nem diübörög oly hango- san, mint az a sűrű bakakáromkodás, mely min- denfelől hallható volt. A puskákat csak úgy haji- tották a fogásra, meg az ágyra a poros bakák, némelyik azt se tette, csak végighevert a kemény szalmazsákon, a hogy volt.

— Hej, de csak elkecseregett, megveszekedett kótyonfity is lehetett az, a ki az első bakát ki- találta, — kiált az egyik, kinek csak egyéb tag- jai nyugalomba helyezése után indult meg a nyelve.

— Nesze neked Andris, — ingerkedik vele a másik, — otthon a falunkban mindig hegyesked- tél, hogy majd így, majd úgy léssz te baka, — ehoh van, most baka vagy; ki is nyujthatod térdig a nyelvédet.

Pár baka lustán röhögött, a többi még arra is fáradt volt.

— Házigazda! hol a házigazda, azt a ragyogó- ját! — kiáltott egyik a szalmazsákról. — Hadd hozzon már vizet.

— Ahol hozza már a Buti Marcezi, — felelt a másik. — Ide nekem, hozd erre, Marcezi!

— Buti Marcezi, nekem hozz előbb, nekem! — kiáltott össze-vissza a többi egy szegény, nyirott fejű katonára, ki egy eseber vizet nagy fárdatan czipelt.

— Itt a víz; a ki akar, igyék; ideteszem a kö- zépre, — szöjt a katona leállitva a esebret az ágyak közé.

— Nem addig van az! — kiálták egyszerre hárman is, — ilyenkor meg is kell itatnod mind- nyájunkat.

— Azzal nem tartozom, ti se tettétek soha, — szöjt a »házigazda«, a szegény félkegyelmű ka- тона.

— Ne sokat rezonerozzék kend, — vágott közbe egy »frájer«, — menjen s itassa meg sorba valamennyit.

A szegény, fáradt katona kénytelen volt az egy csillagos tekintély parancsszavára végigvászno- rogni a sorokon s mindegyik katonát a bádóg meszelyesből megitatni. Végre készen lett vele, helyre tette a csöbröt s maga is lehevert szalma- zsákjára.

— Bugyi Marcezi! — kiáltott e Perezben a »firer úr«, — gyere ide, húzd le a bakkan- csomat.

Bármily nehezére esett is Marczinak, föl kel- lett kelnie, odajárni a firer úr ágyához, ki ké- nyelmesen elnyujtözva heverészett s kifüzogetni a bakkanását.

— Frissen hé, mert kirugom vagy egy kapa- fogadat, — dörméjt rá a hatalmas altiszt úr, egyttal másik lábával egy kis figyelmeztetést is adva Marczinak, — délutánra aztán meg is pu- czolod, érted?

— Értem, firer úr, — szöjt amaz alázattal, s a bevégzett mütét után ismét ágya felé készült indulni.

— Firer úr, azt izeni a snapszfirer úr, tessék adni egy »orbájtost« — szöjt most egy napos káplár, a firer úr ágya elé szalutálva.

— Vereb Andris, mozduljon kend, — szöjt a fűher a legelső emberhez maga mellett.

— Firer úr, az isten áldja meg, ne küldjön engem most, mert bizonyatosan fáradt vagyok, — kérte a megszólított.

— No hát Marcezi, erigy te »orbájtosnak« — kiáltott a firer az ágyáig ért »házi gazdá«-ra.

— Megint én? hisz még nem is pihentem, a többi már móta hever, — szöjt a küldött méltatlanokdva.

— Miesoda? Kend mer a parancsnak nem engedelmeskedni? — kérde a firer, felülve ágyában.

— Dehogy, firer úram, megyek már, — felelt az rémulten, s azzal keresgetni kezdte a sapká- ját. — Megyek már, csak a sapkámat nem ta- lálom.

— Hát hova tetted? — röhögött egy baka, közvetlenül mellette. — Adjátok elő a sapkáját, ki látta?

— Gyűjön már kend! — kiáltá a napos káplár, — én nem ácsoroghatok itt sokáig.

— Mennék már, de nincs a sapkám, káplár úr!

— Hát hova tette kend, he?

— Ide az ágyra, mikor inni adtam a legé- nyeknek.

— Na, ki látta ennek a sapkáját, bakák? — kiáltá a káplár szigorú hangon.

— Ahol van az ágyad alatt, Marcezi, minek dobtad oda be, mikor a esebret kezdted czi- pelni?

Általános durva röhögés kísérte e szavakat. A legfáradtabb bakák is kitünő tréfnának találták e gondolatot, hogy a míg a szegény félkegyelmű őket itatja, addig a sapkáját eldugják.

A jámbor Marcezi négykézláb mászott be az ágy alá a sapkáért. Mikor már a feje benn volt az ágy alatt, hátulról hirtelen rá ütöttek egy na- gyot. A félkegyelmű katona belevágta a fejét az ágy deszkájába, mire az egész ágy nagy robajjal rá szakadt.

A bakák derűtsége nem akart határt ösmerni. Firer ur Svandra hánykolódott nevéteben az ágyon; a többi követte a jó példát. A félkegyelmű katona elszápadva került ki az ágy alul.

— Melyik tette ezt? — kiáltá dühvel s vil- logó pillantásokkal méregette a szomszédos szal- mazsákon kaczagó bakát, kit nem ok nélkül gyanusíthatott a többszörös bántalommal.

— Ne te ne! — röhögött a másik, — fel ne öklelj, hé!

Marcezi már neki rohant, mint egy bika, vér- ben forgó szemekkel az ágyon fekvő, nevető »bajtárs«-nak, — mindkettőjük szerencséjére azonban a napos káplár hirtelen visszalökte a támadót.

— Induljon kend már az »orbájtra« — kiáltá

* »Arbeits«-os — a baka-szóképzés szerint a »dolgos«, a közmunkát végező.

durván, — mert nem én sópröm föl a hátulsó »berakót.« * Hallotta a parancsot? Nem akarom magamat kend miatt a hadnagy ur által újra összeszedatni.

— Jól van káplár uram, csak egy kis kenyeret vennék magamhoz, mert megelűtem nagyon, — szöjt Marcezi megújulászodva.

— Frissiben ám hé! — kiáltott újra a káplár, megvárva, míg áldozata egy darab »komiszke- nyeret« leemel polezáról. — Na, most induljon kend!

— Marcezi te, hát az ágyadat tán én szedjem rendbe? — kérde gúnyosan a szeretett szomszéd.

A félkegyelmű nem hallja már azt, mert a napos káplár által kísértette, az ajtó felé halad, majszolgatva a mohón befalt savanyu kenyeret. Amint a küszöbön át lép, megharsan kívül, a kaszárnya udvarán a kurtjel, mely a bakákat az ebédosztáshoz hivatgatja.

— Kész a menácsi, bakák! — kurjantja az első baka az ajtónál.

— Vajon mi lesz ma? — kérde a másik, míg valamennyi felugrálva, evésészejét kezdte keresgetni.

— »Lagos csusza«* lesz ma, — kiált a harmadik, egyttal Marczinak is szívifájdalmat okozandó, kit ép az evés előtt visznek »orbájtra«, utána kurjant.

— Marcezi te, »lagos csusza« van ma, kinek hagyod a poreziódat?

A szegény Marczinak könnyek gyűltek a szemébe, hogy az inyesiklandozó falatokat ép most kell itthagynia, — mert a jámbor, mint általában minden félkegyelmű, jobban szerette a gyomrát, mint akármint mást a világon. S az a gyanítás, hogy »lagos csusza« lesz, még jobban a szívébe nyilalott, mert a kedvezet étele szegény- nek, mióta a katonaságnál van, ez volt. S neki azt kell otthagynia, hogy a barakkot felsóprö- gesse délutánra.

A bakaság vigan tolongott kifelé, mindegyikük kezében a levesnek szánt »csajka« s a tészta- rávó csajkafödél; utközben egymás hátára csap- kodtak a csajkafödéllel, nagyokat kaczagva a esattanások felett. A »czúgszoba« elcsendesült, mindössze firer ur Svandra s néhány altiszt ma- radt ott, kik számára a »pucczjátszereik« szok- ták elhozni a menácsit. »Szarzi« csak nem tolong- hat a közemberekkel egy sorban az ebédjeért: — hova lenne a rang tekintélye? S aztán mire való a sok közlegény, ha ennyiben se lehetne parancs- olni nekik?

A »sarzi« urak kényelmes nyujtözását az »inspekziós hadnagy« mérges berohanása za- varta meg. Sárga selyemöve csak úgy repült utána, amint behogott, étkelen kardesórtetés- sel. A »sarzi« urak egyszerre hegyesen felültek ágyaikban.

— Hol a szent Ponczius kinszenvedésében marad az a frájer és három gyalogos, a kiket a szakasz löporatory-örsegeknek ad? — kiáltá dühvel.

— Hadnagy ur, jelentem alásan, a negyedik szakasz adja azt az örseget, — szöjt firer ur Svandra, meztifákos sarkaival »haptákba« iga- zozva.

— Hányadik szakasz ez? kérde a hadnagy, csakóját levéve s keztyűjével homlokát végig- törölve.

— A második.

— Kie az az ágy ott, mi? — kérde a hadnagy ismét fölesapva csakóját, s egy szokással ott te- remve, — disznóság! rendtelenség!

* »Barakkok« — a sáttortábor öröks porfészkei.

** A szilvaizés derelyét vagy más néven »daratófűtél« hívják a bakák így, — lakkos csuszának, levén a tésztajuk a szilvaizéssel csak úgy nagyjából bemázolva, mint a szijszerszám a fekete lakkal.

— Hadnagy ur jelentem alásan, Bugyi Mártoné.

— Hol van ő?

— Jelentem alásan «orbájtón».

— Mikor elment, ugy volt már az ágya?

— Jelentem alásan, ugy.

— Jól van. Raportra holnap az én parancsolatomra. Megértette führer Svandra?

— Értettem, hadnagy ur.

A hadnagy ur odább rohant, a frájtért és három gyalogost keresendő, — a sarzsi urak pedig összeröhögtek.

— Na szegény Marcei, szorul majd az ágyért. Annyi bátorsága egyiken se volt, hogy az igazat megmondotta volna.

II.

Nyolcz napig nélkülözötte a szakasz a rendetlen ágy miatt egyes-fogságra itélt Marceit, s ez alatt a legvidámabb bakák is bevallották, hogy becsukása óta alig akadt egy kis nevetni való a keserves szolgálat fűszerezésére. Nem csoda hát, ha a nehezen nélkülözöttnek visszaérkeztere külön kis műsört állítottak össze a vidámabb kedélyű harszók, hogy így majd egy nap alatt pótolják ki a nyolcz napi vesztésüket s hozzák helyre a nevetési hátralékokat.

Megérkeztekor mindjárt egy kis «megpokrócsolás» nyitotta volna meg az érdekes műsört, mely kellemes mulatság abban áll, hogy az illetőnek hátulról egy takaró-pokrócot dobnak a fejére, annál fogva a földre vagy egy ágyra lerántják, s mindenki szíve szerint üt rajta annyit és akkorát, a mennyit és amekkorát a helyzethez és jókedvéhez mértnek és alkalmasnak lát. Az ily módon megpokróczolt természetesen ordít és rugkapál, a mi az elfogulatlan és romlatlan kedélyt szemlélőnek kiváló mulatság szokott lenni. E kedélyes tréfa főleg akkor mondható sikerültnek, ha az ekképen megörvendezettett bakatársnak tulajdon pokróca szerepel a játékban, mert ekkor még a pokrócz nyomán a tettesek nyomára se jöhet. Érettebb megfontolás után azonban előnyt adtak a «csillagot-rugítás»-nak, mely után következnek a megpokrócsolás. Az egésznek idejét pedig a megérkezés helyett estére tették át.

Daczára az aznap végzett farszto gyakorlatnak s a másnapra kilátásba helyezett nagy menetnek, a Marcei szakaszában «zapistráng»-kor még senki sem aludt. Bevárták, a míg a napos káplár elmegy jelentést tenni s amíg körül az egész «berak» elnyugszik. Firer ur Svandra is, bár hivatalosan mitem akart az egészről tudni, magán-néző gyanánt mindenestre részt szándékozott venni a látványosságban s hogy ez zavartalanabban folyhassék le, a napos káplárt is átrendelte más szakaszhoz, — ne aggasson itt láb alatt. Ő maga pedig két vászonponnyával elkerített zugát, melyben csupán ágya, fogasa és egy rozszant szék állott, de melyet ő azért «irodájá»-nak hitt, elhagyván, egy üres legénységi ágyra nyújtózott, melynek gazdája a «vartán» állott.

Miután Marcei mélyen aludt, a program megkezdődhetett. Varga, a cigány-dobos óvatosan kiakasztá Marcei ágyának négy kapcsát, úgy hogy most már az ágy az első hevesebb mozdulatra összecseszhetett. Azután a nyári pokrócot felhajtva Marcei lábáról, a készentartott papircsövát lábának nagyujja és második uja közé dugta. Vereb Andrisz gyszomszéd pedig nagy készségesen egy kénköves gyufát elgyújtva, a papircsövát ügyesen lángra lobbantotta a legszélén. Aztán mindnyájan szépen és igen hirtelen ágyaikra húzódtak, mindenik magára vette nyári pokróczát s úgy tett, mintha aludnék.

Az ártatlan Marcei az igazak álmát aludta oly esendes-édesdeden, mint egy gyermek. Nem is volt egyéb az istenadta, mint egy nagy gyerek,

kit butasága miatt besorozni se lett volna szabad. Talán épen egy nagy tál «lagos csusza»-ról álmodhatott, mert álmában is majszolgotott magában, csak a szája járt e közben, minden egyéb tagja mozdulatlanul hevert. Egyszerre csak megégette a «lagos csusza» — nem a száját, hanem a nagy lábujját; mintha csak forró csuszazsir cseppent volna rá. Marcei nagyot rugott és feljajdult kinjában.

Ebben a pillanatban ágya nagy robajjal összerogyott alatta s ő félrehenseredett. A másik lábával még mindig rugdosott az égető csuszazsir felé s e közben úgy rémlett neki, mintha a többi baka ott kacagva körötte. Hirtelen fölocsudva, kinyitá szemét s a sötétben csak azt látta, hogy a lábujjai közt ég valami. Az égő csövát elkapva, kábultságában kacagó szomszédjára hajította, ki azt magáról lesöpörvén, jogos megtorlásul a felgyújtási merényletnek, Marceira dobta pokróczát s maga is ráugrott. E jeladásra aztán keze-lába nőtt minden ágyának, mindenikről vidám bakák ugráltak le, rohantak a pokróczra és ütötték a pokróczot tenyérel-ököllel, ahogy épen jött. Amint Marcei alattuk nyöszörgött, vagy kinjában fogait csikorgatta a szerint csapott magasra a jókedv hulláma is, s a barakk közepén hencsergő ember-kupac vidám csivadozása majd fölvette a nagy faalkotmány tetejét.

Nem csoda hát, ha az «inspekziós» tiszt ur is meghallotta. Nyári nagy gyakorlatra bevonult «rezorva»-hadnagy ur levén, nagy buzgalommal egyszerre talpra ugrott. Képzeltében már zendülés ütött ki az V. számú barakkban s neki kellett azt hadnagyi tekintélyével elnyomnia. Más tiszt ur az ilyenre a füle botját se mozdítja; a rezorva-hadnagy ur azonban minden jó alkalmat fölhasználnak szolgálati pontosságuk bebizonyítására. Csak épen letett kardját kötötte föl és csákóját csapta fejébe — egyéb kényelmet

meg nem engedett volna magának a világ minden kinecsért sem, — s azzal ki az «inspekziós» szobából egyenesen az V. barakk felé, a szolgálati buzgalom villámszármányain.

Épen jókor érkezett, mert majdnem emberhalál lön. A bakák pokróczolási kedve alább hagyván, fölbocsátották Marceit, ki éktelen dühétől egész beszámíthatlan állapotban szuronyához kapott s Vereb Andrisra rohant azzal, ki ép akkor kapta le róla pokróczát. A bakák látván, hogy több kettőnél, belekapaszkodtak Marceiba és visszafelé húzták; amint azonban Marcei feléjük csapkodott szuronyával, egymásután bocsátották el. Firer ur Svandra pár kiáltással észere akarta téríteni a dühöngőt, azonban szívében maga is kívánván az érdekes látványosság folytatását, teljességgel nem buzgólkodott szétválasztásukban. Vereb Andris innen-onnan halálfa lett volna, vagy legalább is betörök a

BÁRÓ PODMANICZKY JÁNOS (1743.)
Mányoky Ádám festménye.

feje, ha ép akkor erős marokkal inggalléron nem fogja Marceit a hadnagy ur és odább nem pendertí.

Marcei rá akart rohanni az új akadályozóra, azonban midőn szuronyát ráemelte, minden dühe daczára is egyszerre megjuhászodott. Közte és gyűlöletének tárgya között ott állott egy felsőbb lény: a csákós, selyemöves hadnagy ur.

— Ezt a gazembert azonnal kötöztesse meg, führer Svandra, érti? — kiáltá a hadnagy ur, Marceira mutatva. — Azonnal az őrszobába vele.

— Érttem, hadnagy ur, — válaszolt firer ur Svandra nagy komolyan.

Marcei tíz perc múlva már az őrszoba kemény priescsén heverészett, keze-lába megvasalva. Másnap aztán a kapitány ur előtt állott rapporton, kit teljességgel nem lepett meg az, hogy a tegnapi kiszabadult Marcei ma már újra börtönbe kerítő bünt követett el. Ő különben is igen rossz véleménynyel volt Marcei felől, gonosz

indulatnak tulajdonítva a félkegyelműsége által sugalt tetteket.

Igen veszedelmes egyéniség ez! — mondá a kapitány ur a hadnagy urnak, midőn az jelentést tett az éjjel történt dolgokról s Marcei gyilkossági merényletéről. «Ein höchst gefährliches Individuum!» — s természetesen ennek megfelelőleg mérte ki rá a kapitányi jogkör legszélő határáig terjedő büntetést.

Marcei «stróf-extrá»-ja szépen telt ilyformán. A «snapszfirer» ur, mikor Marcei becsukását czéljából újra a kezére került, jó indulattal jósolta meg neki:

— Brigádba kerül sz te nem sokára, Marcei öcsém; az ilyeneknek, mint te vagy, csak a brigád-czukházban van a helye. Akkor aztán emlékezz meg a szavamra, hogy megmondtam neked előre!

(Folyt. követeik.)

indulatnak tulajdonítva a félkegyelműsége által sugalt tetteket.

Igen veszedelmes egyéniség ez! — mondá a kapitány ur a hadnagy urnak, midőn az jelentést tett az éjjel történt dolgokról s Marcei gyilkossági merényletéről. «Ein höchst gefährliches Individuum!» — s természetesen ennek megfelelőleg mérte ki rá a kapitányi jogkör legszélő határáig terjedő büntetést.

Marcei «stróf-extrá»-ja szépen telt ilyformán. A «snapszfirer» ur, mikor Marcei becsukását czéljából újra a kezére került, jó indulattal jósolta meg neki:

— Brigádba kerül sz te nem sokára, Marcei öcsém; az ilyeneknek, mint te vagy, csak a brigád-czukházban van a helye. Akkor aztán emlékezz meg a szavamra, hogy megmondtam neked előre!

(Folyt. követeik.)

BÁRÓ PODMANICZKY JÁNOSNÉ, OSZTRÓLCZY JUDIT.
Mányoky Ádám festménye.

MÁNYOKY ÁDÁM KÉT KÉPE.

A műcsarnokban a múlt év tavaszán hazai magán-képgyűjteményekből rendezett amateurkiállításon minden műértőnek fölünhetett a 274. és 282. szám alatt egy pár erős vonású arczkép, melyek festési modora egészen a régi jó németalföldi festőkére emlékeztetett; elannyira, hogy ha a két alakon magyar öltözeteket nem látnánk, azt hinnők, a Van Dyck-féle iskola termékei.

E két festmény egyik legrégibb ismert magyar festőnk, Mányoky Ádám művei és annyival becsesebbek előttünk, mivel az ilyenek nemesek hazánkban, de külföldön is igen ritkán találhatók; kivéve a drezdai Zwinger-képtárát, hol Mányokytól, mint egykori szász udvari festőtől

* A «Straf-extrakt» a minősítési táblázat teherlapja, t. i. ide jegyeztetnek be a büntetések. A kisebb csapatoknál levő házi börtönök a stabs-führer (törzsvezető) felügyelete alatt állanak, nagyobb börtön pedig régen minden dandárnál (brigáde) volt.

négy arczkép maradt fenn: III. Ágost király, Sajuche és Sembek korlátnokok és egy fiatal, előkelő menyasszony arczképe.

A fenn említett két kép b. Podmaniczky Géza úr birtokában van és egyik ösét, báró Podmaniczky Jánost, mint e néven első (megh. 1743-ban) és ennek nejét, Osztrólczy Juditot ábrázolja; mindkettőt ama félig elfranciaosodott magyar öltözetben, mely Mária Terézia idejében volt nálunk divatos.

Báró Podmaniczky Jánost mint nagy művészet-pártolót említik az egykoru adatok; úgy látszik, egyike volt azon patronusoknak, kik Mányoky Ádámot is segítették az akkoriban még rögzőbb művészeti pályán.

Művészettörténelmünk Mányoky Ádám életét illetőleg még nem szolgáltat teljes adatokat.

Azt tudjuk róla, hogy Sárosmegyében Szokolon született, 1673-ban; hogy előbb az

pedig, midőn ő maga — a fejedelem — 1712 végén Franciaországba utazott: barátjának II. Ágost lengyel királynak kegyeibe ajánlá udvari képirojtát, kit is Ágost hasonló minőségben szerződtetett. S így került Mányokynak Drezdába, a szász-lengyel kir. udvarhoz. Itt nevét Manuckinak ejtették s később — némely rézmetszeteim és oscuró-in maga is így véste már. (A müncheni gyűjteményekben Mányokynak több ily műve őriztetik.)

Mányoky Ádám külföldi tanulmányainak — s főleg a régi nagy mesterek befolyásának — hatása előnyösen mutatkozik az itt bemutatott két művén is. Mányoky egész haláláig II. és III. Ágost szász-lengyel királyok udvarában Drezdában és Varsóban élt, s az előbbi helyen halt meg 1757-ben.

Az itt bemutatott Mányoky-féle két kép tulajdonosát mindenestre köszönet illeti, hogy egyik legrégibb festő művésznünk e két jeles művét a magyar műértő és műkedvelő közönséggel megismertette.

Bár minél több műve kerülne e régi művésznünknek elő; mert nyilvános műgyűjteményeink két régi jeles festőnk: Kupeczkytől és Mányokytól alig birnak valamit.

TÖRTÉNELMI ADATOK.

(1849.)

I.

Nulla dies sine linea!

Ez elvet kellene szem előtt tartanunk nem csak a régen mult idők, de a nemzet sorsára nézve oly válságos befolyással bírt újabb korszakra nézve is, melynek tüzetes története különféle okoknál és tekintetknél fogva sok irányban még nagyon homályos és hiányos.

Nevezetes dolog, hogy az 1849-iki magyarországi eseményekről, néhány legújabbban megjelent nagyobb szabású munkán kívül, hiteles tartalmu, részletező könyvek alig jelentek meg, úgy, hogy például az ellenünk 1849-ben mozgósított orosz haderők számát, beosztását, a tábornokok és más szereplő egyének neveit jóformán senki sem ismeri, és valamennyi kutfó, melyet eddigelé láttunk, mind eltérő adatot mutat fel. — Az illető kormányok, melyek a fegyveres beavatkozást létrehozták, titkos levéltáraikban őrzik a hiteles hadirendet (Ordre de bataille), azokhoz mindekkoráig senki sem férhetett, sőt alig hiszszük, hogy erre a közel jövőben kilátás lenne, mert hiszen például a Zrinyi-Nádasdy-Frangepán-féle periratok is tudományos kutatások czéljából eddigelé még nem voltak megtekinthetők, holott lefolyásuk óta kétszáz évnél hosszabb idő járt le.

1850-ben, közvetlenül a szabadságharcz szomorú befejezése után egy magasabb rangu orosz vezérkari tiszt a magyar «rebellesek» elleni hadműveletekről írt és Németországban kiadott érdekes munkájában közlése a Magyarország és Erdélybe nyomult orosz sereg hadirendjét, a parancsnokok névszerinti felsorolása mellett, az egyes hadtestek, hadosztályok, dandárok, ezredek, csapatok számát emberekben, lovakkal és ágyakkal.

Erdélyben az 5-ik orosz hadtest működött Lüders gyalogsági tábornok és eszásári főhadsegéd parancsnoksága alatt. Vezérkari főnöke Skariaty tábornok esztén (Sagesvárt, 1849 jul. 17) Nepokojiszki tábornok volt.

Az 5-ik könnyű lovassági osztály 1. dandára Komar I. vezérőrnagy alatt. Két dandásvezred: Rennenkampf tábornok, Sevicz ezredek.

A 14-ik gyaloghadosztály 2-ik dandára: Essanlov tábornok. 2 vadász-ezred.

15-ik gyalog hadosztály: Hasford altábornagy Dyk és Engelhardt tábornokok alatt. Két gyalog és két vadász-ezred.

Tüzérségi parancsnok: Iwin I. altábornagy. Refeld tábornok. 7 ütég.

Három kozák lovas-ezred (18 század): Kostin ezredek eslete után (7/6 1849) Mihailov ezredek. Choperly, Grekov alezredek. Adlerberg és Grotenhijm tábornokok felváltották egyizben egymást.

az egész évre szükséges butorokat, élelmiszereket és ruhákat s azokat ismét a gyapjuszekerek csigapostáján szállítják haza.

Nevezetes e vásároknál különösen az a körülmény, hogy a pampas-gyapju, mivel a juhok alig kerülnek tető alá, oly mooskos, hogy tisztára mosatva sulya 70 százalékkal is megapad. Azt gondolná az ember, hogy talán jobb volna a gazdának magának mosatni meg a gyapjút s így a szállításban igen sokat megkímélne. De a munkaerő annyira drága még vidéken, s másrészt a szállítás, mint láttuk, oly kevésbe kerül, hogy e nehézségekre nem gondolnak, sőt még most is megtörténik, hogy magában Buenos-Ayres-

EGYVELEG.

* Mutatványok ebéd alatt. Egy philadelphiai uri ember kiválóan szép tányérokat hozatott Európából, melyek mindegyike külön díszítést vett, úgy hogy darabja 120 forintba került. Midőn a vendégek az asztalhoz ültek, ezeket a tányérokat maguk előtt látták s kényelmesen gyönyörködtek azok szépségében. Az étel felhordásakor a tányérokat elvették s más, kevésbé értékes tányéron adták be a levest; de azután minden fogásnál ismét felrakták a tányérokat, de minden vendég elé más. Ezt minden fogásnál ismételték, úgy hogy a vendégek mindegyike minden gyönyörű tányért megláthatott, de azokat soha sem használta evésnél.

van ott, kik több mint 100 millió font mézet termelnek mintegy 15 millió dollár értékben; a termelt viasz mennyisége mintegy fél millió font, több mint 100,000 dollár értékben.

* Nero császár egyik oszlopát találták meg közelibb Bretiában. Az oszlopon Nero beszéde van fölírva, melyet az isthmiusi játékok alkalmával tartott a görögök előtt, s melyben az egész Achaia tartománynak (a régi Görögországnak) adómentességet ad. Ugyanezen a kövön van bevéve a tartomány hálaja is, hogy t. i. Neronak oltárt emeltek, és mint megszábadító Jupiteret az istenek közé helyezték.

* Fenyegetés a föld alul. Raleigh város lakói Éjszak-Amerikában tömegesen költözködnék ki. A földben mindenütt nagy zajt hallanak, mintha va-

GYAPJUVÁSÁR. BUENOS-AYRESBEN.

ben sem tisztítják meg a gyapjút, hanem úgy nyersen küldik Angliába, vagy más országokba. Itt is sokkal drágább még a munkaerő, mint a nyersanyag, melyet jóformán a termésként ad.

Láthatjuk tehát, hogy az Argentin-államok gazdasági helyzete még sok tekintetben emlékeztet a 40-es évek idejében létezett magyarországi viszonyokra. De csak külsőleg. A délamerikai gazda már tapasztalt kereskedő, milyenek apáink nem voltak s — fájdalom! — mi sem vagyunk, s ipara rohamosan fejlődik, úgy hogy ez ország, ha egyszer népessége nagyobb lesz, igen hatalmas államná nőheti ki magát.

* Az új amerikai elnök beiktatását a diadalra jutott republikánus párt nagy tüntetésekre akarja felhasználni. A beiktatás márczius 4-én lesz, de már december elején csaknem minden washingtoni fogadó s ires bérlakást lefoglaltak e nevezetes napra, különösen New-York, Indianapolis, Buffalo és Boston városából; ezenkívül az ünnepélyességekre majdnem 200,000 forintot irtak alá egyesek. Cleveland elnök beiktatásának ünnepén 200,000 ember volt jelen, Harrisonén valószínűleg sokkal többen lesznek.

* 130 éves papagály mult ki a napokban Berlinben. 1768-ban hozták a Molukka-szigetéről; ekkor már teljesen kifejlesztett volt, úgy hogy legalább tíz éves lehetett. Az utolsó két év alatt egyik szemére megvakult, de különben mindvégig egészséges volt.

* A méhészet az Egyesült-Államokban nagyon virágzó üzlet vált. Jelenleg 300,000 méhtenyésztő

lami zugó patak vonulna ott el, az utcákon menő lába alatt a föld erősen dobog, a kocsi zaja egész mennydörgésszerűen hangzik. Földrengést nem észleltek, de tartanak attól, hogy csakhamar az egész város elsüllyed. Furiosokat eszközöltek, hogy a titokteljes zaj okát megtudják, de mindaddig hiában.

* Vérmérgezés sajtóságos nemében halt el egy berlini kereskedő. Borotválkozás közben nyakát kissé megsértette, de nem ügyelt a sebre, habár érc ingombjának nyomása némi fájdalmat okozott. Másnap azonban megdagadt a nyaka, s az orvosok ápolása dacára pár nap múlva meghalt.

* A legnagyobb mérték a világon valószínűleg az, melyet nem rég hitelesítettek Krupp híres gyárában. Ennek a mértéknek 100,000 kilogramm teher-sulya van.

AZ ANGOLOK GYŐZELME SZUAKIMNÁL.

Az egyiptomival egyesült angol hadsereg mult év december 20-án jelentékeny győzelmet vívott ki a szudáni felkelők ellen, a mely, legalább egyelőre, a fontos Szuakim kikötőváros felszabadulását jelenti. Angol források után a helyszínén készült két képet mutatunk be e csata egyes részleteivel s egyuttal az angol vezér, Grenfell tábornok arczképét.

A hosszas ideig tartó csatában a döntő fordulatot a szudáni angolok vezénylete alatt harcoló fekete katonák adták meg, kik az ellenséget hátulról megkerülve, sáncaikból elűzték s ez alkalommal egy ágyujukat is elfoglalták. Alig hogy itt az ellenséget zavarba hozni sikerült, Irving ezredes vezérése alatt az angol huszárok törtek előre. A terep nagyon hápáhupás, tövisbozótos és köves volt s ennél fogva a roham alatt a rendet nem lehetett teljesen megtartani. Csakhamar ember ember ellen küzdött. A fölkelők hosszú dárdoikkal rohantak az angolokra. Mindeniknél ezenkívül 4—5 dárda volt tartalék-

AZ ANGOL LOVASSÁG A CSATA VÉGE FELÉ AZ ELLENSÉG ELLEN NYOMUL. A KETTÉ TÖRT KARDOK.

A SZUDÁNI NÉGER ZÁSZLÓALJ MEGERÜLI A FELKELŐKET S A SÁNCZON TUL ELFOGLALJA EGY ÁGYUJUKAT. AZ ANGOLOK GYŐZELME SZUAKIM MELLETT 1888. DECZ. 20-ÁN.

ban. A szudániak kardja oly nagy, hogy két kézzel kellett fogni, s dárdájuk oly erős, hogy az angolok kardja többször eltört rajta. Az ily lefegyverzeteket a vadak rögtön megölték. A legtöbb huszár ezért leginkább revolveréhez nyúlt s azzal harcolt és az erős tüzelés csakugyan megfutamította az ellenséget.

Grenfell tábornok, a ki ezt a csatát vezette, előkelő angol családból származik s 1841-ben született s már 1859-ben belépett a hadseregbe, hol csakhamar ezredessé lett s mint ilyen, résztvett Dél-Afrikában a zulukaferek ellen folytatott hájáratban, hol különösen a Quintane hegység mellett s Ulundinál lefolyt ütközetekben tüntette ki magát. Később Egyiptomba került, hol a Tel-el-Kebir mellett Arabi pasa által vívott híres ütközetben is részt vett s 1886-ban az egyiptomi hadsereg «Sirdar»-jává neveztetett ki. 1887-ben megnősült, Blucher Word Robert tábornok leányát vévén nőül.

Vitéz katona, s ha sorsa jobban kedvez majd neki, mint elődjének, az afrikai harcstéren nagy szolgálatakat tehet még az emberiségnek.

KROKODILUSOK ETETÉSE EGY ÁLLATSEREGLÉTBEN. — Mutatványkép a «Világkrónika»-ból.

Fényes esküvő volt e hó 15-én Budapesten az egyetemi templomban. Herceg Eszterházy Antal Miklós vezette oltárhoz Andrássy Irma grófnőt, gr. Andrássy Manó leányát. A teljes pompával végbe ment esküvő nagy közönséget gyűjtött az utcákra is, úgy hogy lovas-rendőrök tartották fenn a rendet. A templomban csak jegyekkel lehetett bejutni. A koscsik hűvös napok a parókás kocsisokkal, a díszbe öltözött vendégekkel, festői látványt nyújtott. Az esketés a hajnal biromok végezte. Villásreggeli után, melyet megjelent Tizsa miniszterelnök is, az új házások a herceg birtokaira utaztak. — A szarvöl regens-király kinek a menyasszony udvarhölgye volt, földvarmestri hivatala utján, szerencsekívánatait küldte az esküvőre.

Melléklapunkból, a «Világkrónika»-ból, mely a jelen év kezdetével immár a 13-ik évfolyamába lép a fölappjaink közleményeit kiegészítő napi érdekü ilusztrált olvasmányokat s ezek között — szintén illusztrálva — hosszabb regényeket és elbeszéléseket is közöl, bemutatjuk a «Krokodilusok etetését» fel-tüntető érdekes képet, melyhez a következő szöveg szolgál magyarázattal: A lapok nemrég közölték azt a megröpdítő hirt, hogy Algír afrikai tartomány Bonne nevű városában a krokodilok egy Pernolet nevű állatszelidítőt agyonmarczangoltak. Ezeknek a kro-kodiloknak az etetését ábrázolja jelen képünk, mely-nek eredetije egy szerencsétlenség előtt pár nap-pal készült fénykép. Pernolet gyűjteményében nem kevesebb mint 70 krokodilus volt, melyek etetését nagy közönség jelenlétében maga szokta végezni. Rendesen hosszúsáru Wellington-csizmát hordott s e mellett bot is volt kezében, hogy visszaütze a vad-állatokat, ha az edel után nagyon mohón kapkod-nának. Egy napon egy nagy krokodil hátán ült s mintegy 10 perczig nyugodtan étette a többieket, míg egyszerre, midőn épen elfordult s kinyújtotta kezét egy darab hus után, a hátul levő krokodil feléje kö-zeledett s hasába harapott. A közönség rémülten kiáltott fel, s minden áron igyekezett elriasztani a vadállatot. Pernolet is többször néa ütött, de hiába. Szerencsétlenségre Pernolet, a mint fel akart állani, el is siklott s a vadállatok dühösen rohantak reá s több helyen súlyos sebet kapott. Mindamellett sike-rült a szerencsétlen állatszelidítőt megmenteni s valószínű, hogy egyetlen marad, bár örökké nyo-morék lesz.

A «Világkrónika» képes heti közlönyt a «Vasár-napi Ujság» előfizetői félére 1 frt, egész évre 2 frt díj mellett rendelhetik meg.

Mert jó, hát ismerjük el. Vidéki előfizetőink lapunk mai számával veszik Spiegel S. és társa buda-pesti magkereskedő cég árjegyzékének kivonatát. Ritkán sikerült egy cégnek a gazdaközönség bizal-mát oly mérvben kivívni, mint e magkereskedőnek, de méltónak is bizonyult a pártolásra, mert rendki-vüli gonddal és lelkiismeretességgel kezeli magvait, melyekkel eddig a legszebb eredményeket érték el mezei és kertgazdáink. E magkereskedés magvai faj-azonosság, tisztasága és csiraképeségeért minden körülmények közt szavatol. A csatolt kivonatból, jóllehet, hogy szakszerű összeállításánál fogva bősé-gezen megrendelhetjük magszükségletünket: mind-azonáltal a cég szivesen megküldi csinos kiállítású, mintegy 500 ábrával díszített főárjegyzékét minden-kinék, a ki ezért csak levelező lapon is fordul Spie-gel magkereskedéséhez, Budapesten, Andrássy-ut 16. szám.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: MOKRY ENDRE, a közmunka és közlekedési miniszterium osztályta-nácsosa, a budapesti ág. ev. egyház presbytere, 62 éves korában Budapesten; közel negyven évet töltött a közpályán, 1848-ban honvéd főhadnagy volt, az ötvenes évek végén a Temes-Béga csatornánál állami főmérnök, 1873-ban lépett a közlekedési miniszteriumba, melyben most az első ügyosztályt vezette. — FEKETE KÁROLY, a váci siketnéma inté-zet jeles képzettségű igazgatója, kinek szakértő veze-tése alatt a siketnéma oktatása oly nagy fejlődésre jutott. — NEMETHY FERENCZ, aranyművész, a sel-meczbányai kegyes tanítórendi társház másodfőnöke, 76 éves korában Selmeczbányán. — VASZARY ISTVÁN plébános, 54 éves Badacsony-Tomajon. — EDELSPA-CHER PÉTER, Arad megye egyik legrégebb s egykor nagyvagyonu családjának tagja, ki évek óta visszavo-nultan élt, elvesztvén szemé világot, 79 éves, Simán-don. — SCHWARTZ FERENCZ mérnök, a torontáli helyi érdekű vasutak egyik építési vezetője, Nagy-Beeskere-ken; — ugyanott MOLNÁR JÁNOS köztisztviselő pol-gár, 67 éves. — MAGISTRIS JÓZSEF nyug. katonai el-látási főbiztos, a budai társas körök kedvelt tagja, Bu-dapesten; ugyanitt GRÜNUT JAKAB nagyfuváros, 77 éves; BURG JENŐ, Burg Lajos kir. ítélőtáblai bíró fia, 17 éves. — FLORIÁN SÁNDOR kereskedő, 52 éves, Kolozs-vártt. — FARKAS GYÖRGY, nyug. öreggazda, ki gr. Károlyi István szegvári uradalmában 50 évig, 1820-tól 1870-ig szolgált, 88 éves, Szegváron. — URGE LÁSZLÓ Nagybajcs, Kisbajcs, Szőgye községeknek 29 éven át plébánosa, egyházközségi jegyző, 60 éves. — SZYVODBA KÁROLY gyáros, 66 éves Zólyomban. — NAJMANYSI IGNÁCZ, 60 éves, Pankotán. — MÁROSPFY TIVADAR, takarékpénztári tisztviselő, 36 éves, Nagy-bányán. — SZABÓ ANDOR, honvédszázasos és kezelő tiszt, 56 éves, Békés-Gyulán. — UJVÁRY IGNÁCZ, Buda egyik tipikus alakja, ki vagonosságára da-czára nem sokat fordított külsőjére, s a könyveket is, melyeket igen szeretett, antiquariustól vásá-rolta; fiatal korában jó barátságban élt Virág Bened-ekkel, általában az írókkal; a könyvtárakban sokszor lehetett látni; vagonát az akadémiára hagyta. — Id. KÁVÁSY SÁNDOR földbirtokos, Szilágymegye tör-vényhatósági bizottságának tagja, 70 éves, Érkvá-son. — MAYER FERENCZ lovas, osztrák nyug. min-iszteri tanácsos, 91 éves, Pozsonyban. — ZANJECZKY VINCZE takarékpénztári igazgató, 57 éves, Alsó-Lend-ván. — JANKOVICS MIHÁLY, a nagy-kikindai takarékpénztár könyvelője, 32 éves; temetése napján pedig atyja JANKOVICS JÁNOS kereskedő is meghalt. — FISCHER KÁROLY 35 éves, Győrött. — HAAS ÁRMÉN joghallgató, 22 éves, Budapesten.

BÁRCZY JÓZSEFNÉ szül. Kapy Agnes, földbirtokos neje, 53 éves, Sátoralja-Ujhelyen. — VERŐEÖS LIDIA, 65 éves, Győrött. — SZÁNTÓ KÁROLYNÉ, szül. Baumert Angela, tmútr neje, Pozsonyban. — AMBRÓ ISTVÁNNÉ szül. Müller Mária 37 éves, Aradon. — ÖZV. KAIN JÓZSEFNÉ, szül. Rainer Katalin, 52 éves Sze-geden.

SZERKESZTOI MONDANIVALÓ.

Bánffy-Hunyad. Gy. Zs.-né. Köszönettel vettük. A levélben említett másnemű dolgokat is szivesen fo-gadjuk.

Kassa. M. V. Tévédésből késett. Intézkedünk. Úti emlék. Csakugyan megkerült. De nem közöl-hető. Részint pongyola (nem csak verselés, hanem nyelvi tekintetben is nagyon pongyola) formája miatt, hanem a benne levő eszme (magában helyes, de tíz sorba foglalható eszme) ellapított volta miatt is.

F-y-k-ly. Összesen 18 évre terjedő életből tízet «a muza karjaiban töltött» igen sok. S a mi igen sok (a jóból is), nem lehet hasznos. Tölsön kevesebbet a szeszélyes tündér karjai közt, több haszna lesz belőle.

Mert beküldött mutatványából látszik némi tehetség — s több tanulmánytal és érelődéssel még lehet belőle valami.

Nagyanyám sirján. A legjobbi sor benne Arany János egy sorának a változata; az egész hang az övé; veszedelmes az ilyen reminiscenzia.

Orbán lovas. A terjengősség (mely kifogásunk jo-gosultságát előbbi költeményére maga is elismeri) en-nek is nagy hibája. De nem a legnagyobb. Nagyobb annál, a teljes érthetlenség — mely nemcsak az első, hanem a második, harmadik olvasásnál is alig kezd valami világosságra derengeni. Azt pedig csak már el-ismert nagy költők követelhetik olvasójoktól, hogy egy-egy munkájukat kétszer-háromszor olvassa el egy vég-ben, ha érteni akarja.

A föld és a hold. Nem ismeri-e Pap Andre «egy házasság története» című satyrikus románczát? Ez annak gyenge másolata. Ha nem ismeri, véletlen ta-lálkozas, de önnök a hátrányára.

Szomorú fűz. Szétfoly; erőtelen szószaporítás, rimsengeség, (mely sokszor nem is cseng össze).

Nem közölhetők. Szilveszter estéjén. — Oh mondj csak. Világgyűlölet.

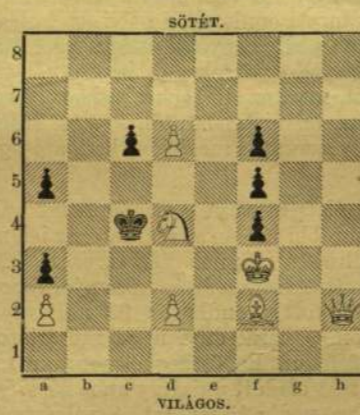
KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 1-ső számában közölt képtalányok megfejtése: 1. Tenegre magyar. 2. En tótt messze eszakaitam, De szicem ott maradt elod. Majd azt egy boldog pillanatham, Mint unt jádeksert életed.

SAKKJÁTÉK.

1528. számú feladvány. Dubbe F.-től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1521. számú feladvány megfejtése Pap Deszöböl.

Megfejtés.

- Világos. Sötét. 1. Vc1-g1 ... Kd6-e7 (a) 1. ... Kd6-c7 : (b) 2. Ba8-e8 + K. t. sz. 2. Vg1-e5 + Kc7-b7 3. V v. H mat. 3. Fd6-e5 mat. Világos. b. Sötét. 1. ... Kd6-e6 (c) 1. ... e5-e4 2. Ba8-a6 + Ke6-c7 : 2. Vg1-l6 + Kd6-e5 3. Vg1-b6 mat. 3. H-b2-g1 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Az Erkel-sakk-társaság nevében: Exner K. — A pesti sakk-kör.

A pesti sakk-kör 1. hó 27-én tartja rendes évi közgyűlését a kör helyiségében.

HETI-NAPTAR, január hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus es protestáns, Görög-Oross, Izraelita. Rows include dates from 20th to 26th of January with corresponding religious events and names.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.)

Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Lichtfarben) 95 kr. bis fl. 9.25 p. Met. (in 18 Qual.) — versendet robenweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

VASÁRNAPI UJSÁG

4. SZÁM. 1889.

BUDAPEST. JANUÁR 27.

XXXVI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG 6 frt egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre 6 frt Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt Külföldi előfizetőknek a postaiag meghatározott viteldíj is csatolandó

EGY SZÉKELY FÓTANODA.

V ALAMINT a középkori várak között különö-sen a régváraknak volt a legfontosabb szerepük valamely ország megvédésében, azonképen a tanintézeteknek is, — melyeket Bethlen Gábor fejedelem jogosan nevezett a nemzetiség és művelődés várainak, — belső jóra-valóságuk mellett sokszor az a hely is növeli jelentőségét, melyen működnek s melyről a szel-lemi világosság, az ismeretek, a nemzeti szellem terjesztésében fáradoznak.

A helyi körülmények által is növelt egy ily

nagyfontosságú régi tanintézetnek megújított épületét mutatjuk be ez alkalommal olvasóink-nak, egy fótanodát, mely hazánk keleti határszélén a kulturának békés harezában valóságos végvár szolgálatát teljesíti.

A székelv-udvarhelyi református kollégiuma ez, mely már több mint száz év óta végzi áldásos hivatását buzgón, sikeresen s legközelebb jutott abba a helyzetbe, hogy az oktatás és nevelés iránti fokozottabb igényeknek is teljes mértékben megfeleljen.

A mult század közepén innen, 1772-ben épült a székelv-udvarhelyi ev. református kollégium régi épülete közadakozásból. Bethlen János,

I. Apaffy Mihály erdélyi fejedelem kancellárja, egyik leánya, Zsófia emlékére, kit, mint Lázár Imre mátkáját ragadott el a halál, 1670-ben ezer darab arany alapítványt tett ennek az iskolának. S mintha a véletlen száz évi nehéz megpróbáltatást tartott volna fenn számára: 1768-ban veszi b.-madari Kis Gergely tanár gondjaiba, hogy a fel-üdés hosszu, nehéz útján lassan fejlődött iskolát új életre hívja. A fiatal tanár utakat, módokat talált, hogy iskolájának alkalmas helyiségeket építhessen. Az általa fölélesztett hazafias lelkesed-és következtében az erdélyi mágmás családok, kiknek nevéhez az itteni egyházi és társadalmi életnek annyi nevezetes eseménye fűződik, tete-

A SZÉKELY-UDVARHELYI KOLLEGIUM MEGUJITOTT ÉPÜLETE.

Fénykép után.